

Харченко І.І.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри державно-правових дисциплін та українознавства
Сумського національного аграрного університету
м. Суми, Україна

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ДО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

В умовах конкуренції в міжнародному економічному, інформаційному та освітньому просторі, що викликана процесами глобалізації, змінюється і соціальне замовлення суспільства на підготовку фахівців. У численних наукових дослідженнях відзначається, що рішення проблеми формування професійно компетентного економіста, здатного здійснювати свою діяльність застосовуючи інформаційні і комунікаційні технології, виступає в якості необхідної умови успішного розвитку інформатизації освіти. Одним з аспектів майбутнього фахівця з економіки, поряд з високим професіоналізмом, є можливість навчання в сучасному інформаційно-освітньому середовищі.

Інформаційно-освітнє середовище можна розглядати як системно організовану сукупність інформаційних ресурсів, організаційно-методичних засобів, технічних і програмних засобів для реалізації освітньої діяльності.

З метою підвищення професіоналізму та конкурентоспроможності фахівців вища школа України використовує систему ступеневого навчання за кваліфікаційними рівнями молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр. Розробники стандартів освіти орієнтуються на визначення освітньо-кваліфікаційних характеристик майбутніх фахівців економічного профілю, в основі яких лежать професійні вміння. Ці характеристики у свою чергу слугують для створення освітньо-професійних програм нового покоління, які є основою для розробки кафедрами програм дисциплін відповідно до навчального плану економічних спеціальностей. Інтеграція реалізації змісту програм, форм і методів, практичного навчання слугує розв'язанню проблеми формування професійної компетенції майбутніх фахівців. Так як одним з компонентів

інформаційно-освітнього середовища є комунікаційний, поєднання теоретичної підготовки студентів з формуванням досвіду практичної роботи на основі опанування сучасними інтерактивними технологіями забезпечує досить високий рівень професійної комунікації, особистої впевненості та позитивного емоційного настрою. Усе це врешті підвищує професіоналізм і конкурентоспроможність випускників, адже роботодавці зацікавлені у фахівцях, яким властиві емоційна стійкість, здатність вибирати оптимальний стиль спілкування у різних ситуаціях, аргументовано доводити свою точку зору, керувати своєю поведінкою. Особливе значення наявності сформованих комунікативних здібностей має для майбутніх економістів, професійна діяльність яких припускає побудову зовнішніх і внутрішніх комунікацій [1, с. 87].

Під сучасною професійною підготовкою майбутніх економістів розуміємо педагогічну систему передачі необхідних для майбутньої діяльності знань, умінь і навичок, правил професійного спілкування, норм поведінки, соціального досвіду, трудових досягнень в умовах інформаційно-освітнього середовища ВНЗ із урахуванням послідовності структурних компонентів та їх причинно-наслідкових зв'язків.

В умовах реалізації стратегії освіти у ВНЗ економічного профілю інформаційно-освітнє середовище набуває особливого значення, оскільки основною його складовою, на наш погляд, є сприятлива атмосфера, що забезпечує ефективну соціалізацію студентів, розвиток самостійного характеру мислення, знаходження виходу зі складних ситуацій та розв'язання основного завдання, – налагодження комунікативної взаємодії студента та викладача як основи майбутньої професійної комунікативної взаємодії фахівця-економіста з його колегами, партнерами чи замовниками. Головне завдання економічної освіти — формувати активних економічних суб'єктів, а не тільки пасивних споживачів і виробників продукції [2, с. 105].

Формування професійної комунікації у майбутніх фахівців економічного профілю – це складний багатоаспектний процес, що залежить від комплексу

педагогічних умов, які забезпечують реалізацію усіх її компонентів. Основою змісту процесу підготовки майбутніх економістів в умовах інформаційно-освітнього середовища є логіка відбору змісту навчання в такій послідовності: від комунікативного аспекту (відбір тем і ситуацій спілкування) до лінгвістичного (відбір текстів і мовного інвентаря) і на завершення процесуального та психофізіологічного (відбір знань, умінь та навичок, якими необхідно оволодіти для формування комунікативної компетенції) [3, с. 217].

З'ясовано, що ефективність процесу формування професійної комунікації в майбутніх економістів також підвищується під час виконання певних завдань тренінгу. В інформаційно-освітньому просторі ВНЗ тренінг проводиться із застосуванням сучасних комп'ютерних програмних засобів, метою якого є формування і корекція знань, умінь і навичок, необхідних для успішного спілкування у процесі виконання завдань професійної діяльності. У завданнях тренінгу з підготовки майбутніх економістів до професійного спілкування, який є формою активного навчання, беруть участь від 6 до 12 осіб. Тренінг професійного спілкування дає студенту реальну можливість сформувати вміння і навички побудови продуктивних міжособистісних відносин, проаналізувати низку соціально-психологічних ситуацій як з власної позиції, так і з позиції партнера зі спілкування. Тренінг розвиває у майбутніх економістів вміння вести переговори, виступати перед численною аудиторією, проводити наради, адекватно поводитись у конфліктних ситуаціях тощо.

Таким чином, готовність майбутнього економіста до професійно орієнтованої комунікації – це властивість особистості, що визначає спроможність і забезпечує успішне виконання усіх професійних функцій фахівця економічного профілю у процесі його професійної комунікативної взаємодії зі співрозмовниками з метою створення продукту, послуги чи їх обміну. Водночас підготовленість слугує засобом підвищення ефективності професійної діяльності. Необхідність формування готовності майбутніх економістів до професійного спілкування зумовлена об'єктивними потребами у конкурентоспроможних кадрах, які відповідають світовим стандартам.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: навчально-методичний посібник. Київ: Кондор, 2008. 272с.
2. Волкова Н.П. Сутність і компоненти компетентності майбутнього вчителя у здійсненні професійно – педагогічної комунікації. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*: збірник наук. праць. Запоріжжя. 2007. Вип. 42. С. 103 – 111.
3. Ярощук І.Д. Підготовка майбутніх економістів до професійного спілкування у процесі вивчення гуманітарних дисциплін: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2010. 250 с.